

Отже, циркулярна економіка це не проблема, а можливість для світу через економію та раціональне споживання ресурсів. Найближчим часом Україні треба вирішити наступні задачі для успішного впровадження даної моделі: зменшити споживання імпортованої продукції, а перейти на власні екологічно доцільні види виробництва; змінити структуру попиту на робочу силу у зв'язку з переорієнтацією виробництва; створити фінансово-кредитні умови та важелі для реалізації конкретних проектів з переробки відходів; активізувати роботи щодо реалізації Національної стратегії управління відходами.

Список використаних джерел

1. Дерій Ж.В., Зосименко Т.І. Екологічна компонента корпоративної соціальної відповідальності: світовий досвід та українські реалії / Ж.В. Дерій, Т.І. Зосименко // Актуальні проблеми економіки: Науковий журнал. – 2016. – № 11. – С.278-290.
2. <https://nv.ua/ukr/biz/experts/nova-model-svitovoji-ekonomiki-yak-ukrajini-ne-zagu-bi-tisya-zamknutiy-cikl-spozivannya-50051924.html>
3. Derii Z. Households role in the circular economy // Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia, 2017, no.3, pp. 39–45.
4. Івченко Н. В. Проблема забруднення викидами CO2 атмосферного повітря в Україні та шляхи їх вирішення: магістерська робота: 05 Соціальні та поведінкові науки / Н. В. Івченко; керівник роботи Дерій Ж. В.; Національний університет «Чернігівська політехніка», кафедра теоретичної та прикладної економіки. – Чернігів, 2019. – 64 с.
5. Дерій Ж.В. Імплементация положень угоди про асоціацію в українські екологічні практики // Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аналізу, аудиту, звітності і оподаткування в умовах євроінтеграції: тези доповідей II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Ужгород, 16 квітня 2020 р.). Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 267 с. ISBN 978-617-7825-10-3 С. 222-223.

Шамкало А. О., студент гр. ЕК-181

Науковий керівник – **Хоменко І. О.**, д.е.н., професор

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ НАДХОДЖЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день Україну можна вважати однією із європейських країн з найнижчим рівнем життя. Нестача робочих місць, низька заробітна плата і пенсійне забезпечення, при високих тарифах на комунальні послуги та ціни в супермаркетах. Криза, викликана пандемією COVID-19, фактично не внесла в економіку нашої країни жодних корективів, а лише змусила і без того значущих проблем нагадати про себе. Нарощення валового внутрішнього продукту України за допомогою надходження прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в значному обсязі може бути шляхом вирішення всієї низки проблем, що стосуються фінансового забезпечення населення.

Дослідженням процесів прямого іноземного інвестування на сучасному етапі займалися такі зарубіжні та вітчизняні науковці, як: Гітман Л.Дж., Геєць В.М., Карпінський Б.А., Татаренко Н.О., Кейнс, Дж. М., Катан Л.І., Федоренко В.Г., Шарп У.Ф., Бланк І.А., Несходовський І.С., Тимошенко Л.М., Масі Н.І., Цукман Г. та інші.

На основі вивчення наукових робіт вітчизняних та зарубіжних вчених, можна зробити висновок, що інвестування передбачає собою вкладення власних коштів з метою їх подальшої капіталізації (збільшення їх обсягу).

Аналіз тенденції надходження прямих іноземних інвестицій показує, що економіка України нарощувала запаси ПІІ до кризи 2008 року, після подальшого розвитку ми маємо стрімке падіння наприкінці 2013 – початку 2014 років в зв'язку з державним переворотом. Надалі іноземні інвестори починають поступово вкладати кошти в українські проекти, але в значно меншому обсязі, порівнюючи з минулими роками. Потім вже за перше півріччя 2020

року ми знову можемо спостерігати сповільнене надходження та відтік інвестицій, що, на думку науковців та експертів, спричинено всесвітньою кризою через COVID-19.

Проаналізувавши положення України на світовому ринку за легкістю ведення бізнесу, можна виділити те, що є ключові фактори, які «тягнуть на дно» нашу державу як інвестиційно привабливу. Зокрема, підключення до електромережі є досить складним та недешевим процесом для потенційного інвестора. Не зважаючи на відносно прозорі тарифи (за оцінкою doingbusiness.org – 7/8), термін повного підключення понад 260 днів, а вартість у відсотках від доходу населення становить близько 350% (дані на 2020р.). Враховуючи підвищення цін на електроенергію з 1 січня 2021 року, важко уявити негативні наслідки для інвестиційного клімату України. Процедура складається з п'яти етапів, які мають бути переглянутими та переоціненими експертами з метою скорочення терміну підключення об'єктів до електромережі. Кожен інвестор зацікавлений в якнайскорішому поверненні залучених коштів та отриманні прибутку. Але якщо лише електроенергія на підприємстві з'явиться через тривалий термін, то випуск продукції або надання послуг вкладник побачить зовсім не скоро, не кажучи вже про прибуток.

Виходячи з даних Національного банку України, можна зробити припущення, що фактична сума ПШ значно менша від офіційної статистики. Так як чимала доля припадає на країни з так званим сприятливим податковим кліматом та навіть на офіційні офшорні зони. Тобто, фактично відбувається залучення коштів резидента України до фінансового центру (офшору), звідки потім гроші потрапляють в українські компанії під виглядом інвестицій.

Найбільш інвестиційно привабливими галузями на сьогодні можна вважати переважно ті, де максимально швидко виробляється нова продукція з постійно змінною номенклатурою та асортиментом. До таких галузей належать сфера оптової та роздрібної торгівлі, а також переробна промисловість. На думку вчених з центру Разумкова, основним фактором привабливості даних галузей є низькі комерційні ризики.

Проаналізувавши діяльність найбільш успішних стартапів минулого року, можна зробити висновок, що ІТ-діяльність є досить перспективною та інвестиційно привабливою. Хоча доля сфери інформації та комунікацій становить лише 7,5% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій в Україну (дані за 2019 рік), в майбутньому ми можемо сподіватися на тенденцію до збільшення частки. Інноваційні технології набирають все більших обертів з кожним роком по всьому світу. Для створення, наприклад, ІТ-компанії не потрібні значні матеріальні, фінансові та трудові ресурси. Стартапи в свою чергу є рентабельними і, зазвичай, прибуток компанія отримує досить швидко. Такі онлайн-платформи, як: Restream, Preply та AllRight в минулому році залучили великий обсяг інвестицій. Проте популярними вони стали не тільки тому, що пандемія коронавірусу змусила людей обмежити живі контакти та перейти на дистанційне спілкування.

Останні роки ми маємо світову тенденцію до подолання просторових бар'єрів за допомогою інтернету. Всесвітньовідомий психоаналітик Дж. Сулер пояснює попит на соціальні онлайн-платформи тим, що користувач має можливість знайти собі подібних, виразити себе різними способами, при цьому залишаючись анонімним в разі певної невдачі. Іншими словами – людина має змогу не полишати «зони комфорту». Опираючись на дану тенденцію, можна зробити припущення щодо популяризації сервісів з доставки. Люди все більше й більше уникають можливості зайвий раз вийти на вулицю за продуктами, а тим паче приготувати щось з купленого. В цьому немає нічого поганого, адже більшість з нас цінують свій час – і в кого є фінансова можливість, той не втратить шанс скористатися послугою, за якою, можливо, стоїть майбутнє. Однак експерти не поспішають прогнозувати подальший розвиток сфери послуг з доставки. На їх думку, пік припав на минулий 2020-й рік, коли доставка, особливо безконтактна, була інструментом стримування населення всієї планети відвідувати людні місця з метою непоширення коронавірусу. За останні декілька років на ринок України зайшли такі «світові гіганти», як Glovo та UberEats. Остання зупинила свою діяльність весною того ж року. Сьогодні українці переважно використовують українську альтернативу – Rocket (ТОВ «РОКЕТ ДЕЛІВЕРІ»). Згадані вище сервіси доставляють будь-що, тоді як

українські стартапи Zakaz.ua та Liki24 спеціалізуються на певній категорії товарів (продукти із супермаркетів та ліки). Враховуючи успіх українських компаній, можна підтвердити переваги спеціалізації.

Список використаних джерел

1. А.А Хелецька. Наукові підходи до визначення механізму регулювання інвестиційної діяльності. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=945>
2. Мінфін. Індeksi. Прямі іноземні інвестиції в Україні. URL: <https://index.minfin.com.ua/economy/fdi/2020/>
3. Dooingbusiness.org. Умови ведення ведення бізнесу. Україна. URL: <https://russian.doingbusiness.org/ru/data/exploreeconomies/ukraine>
4. Національний банк України. Удосконалення ведення статистики прямих іноземних інвестицій. URL: https://bank.gov.ua/ua/file/download?file=FDI_pr_2020-06-26.pdf
5. Центр Разумкова. Хто і як інвестує в Україну. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/khto-i-iaak-investuie-v-ukrainu>
6. Mind. Рейтинг українських стартапів – 2020: кому вдалося здобути найбільшій обсяг інвестицій і яким проєктам підвишити оборот допомогла саме пандемія. URL: <https://mind.ua/publications/20219740-rejting-ukrayinskih-startapiv-2020-komu-vdalosya-zdobuti-najbilshij-obsyag-investicij>
7. Раманова Ю.С. Механізм підвищення залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України. Київ, НТУУ «КПІ», 2017. С. 7-19.
8. Хоменко І.О., Горобінська І.В., Вовк Є.А. Причини виникнення та наслідки подолання тіньової економіки в Україні. Вісник НТУ. К.: НТУ, 2019. Серія «Економічні науки». Випуск 2 (44), 2019. С.151-160.
9. Хоменко І.О., Каштальян О.О. Особливості становлення, впровадження та розвитку стартапів // Юність науки – 2020: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 23-24 квітня 2020 р.) Чернігів: ЧНТУ, 2020. С.39-41.
10. Хоменко І. О., Грищенко Е.Н. Основні засади економічної безпеки підприємств в системі національної безпеки // Юність науки – 2020: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 23-24 квітня 2020 р.) Чернігів: ЧНТУ, 2020. С. 35-37.

Якуш О. А., здобувач вищої освіти гр. ЕП-171

Науковий керівник – **Зосименко Т. І.**, к.е.н., доцент

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

СПЕЦИФІКА УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ

Політичні відносини між Україною та Білоруссю наразі перебувають у кризовому стані. Невизнання результатів виборів, долучення до санкцій ЄС та ін. чинники негативно позначилися на двосторонній офіційній риторичі. Водночас, тісні торгово-економічні зв'язки, розірвати не так просто, навіть найбільш завзятим політичним опонентам. Тим більше, що торгівля та виробнича кооперація між українськими та білоруськими підприємствами отримувала сприяння у межах налагоджених та дієвих механізмів міжурядової, міжвідомчої та міжпідприємницької комунікації. Незважаючи на різні інтеграційні прагнення України та Білорусі, вони вигідно виділялися на тлі інших сусідів [2-3; 6].

Договірні-правова база двосторонніх відносин між Україною та Республікою Білорусь нараховує 219 двосторонніх документів, з них 105 – міждержавних і міжурядових, 114 – міжвідомчих. На міжрегіональному рівні підписано 86 документів. Договори охоплюють широкий спектр галузей українсько-білоруського співробітництва, у т.ч. торговельно-економічну, науково-технічну, гуманітарну, правоохоронну та інші сфери. На даний час напрацьовано значну договірні-правову базу, яка у достатній мірі відповідає досягнутому